

Η ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

[ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ](#)

Πώς ήταν η σκηνοθεσία στην αρχαιότητα;

Πηγή: Αρχαίο Θέατρο στον κύκλο του χρόνου. 24 γράμματα για μια θεατρική παράσταση, σελ. 50.

<http://ancienttheater.culture.gr/el/parastaseis-arxaiotita/item/103-pws-itan-i-skinothesia>

Οι τραγικοί ποιητές του 5ου αι. π.Χ. ήταν συνήθως και οι σκηνοθέτες των έργων τους. Ήταν υπεύθυνοι για τη σκηνική παρουσίαση των δραμάτων και την καθοδήγηση των υποκριτών και του χορού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ποιητές ανέθεταν την σκηνοθεσία στον χοροδιδάσκαλο που δίδασκε το χορό. Αυτή η πρακτική καθιερώθηκε κυρίως μετά τα μέσα του 4ου αι. π.Χ., όταν τα έργα του 5ου αι. π.Χ. παρουσιάζονταν πλέον σε επανάληψη. Τότε τη σκηνοθεσία αναλάμβανε συχνά ο πρωταγωνιστής, ο βασικότερος από τους τρεις υποκριτές της παράστασης.

Στη κωμωδία τις περισσότερες φορές ποιητής και σκηνοθέτης δεν ταυτίζονταν. Ακόμα και ο Αριστοφάνης είχε αναθέσει τη σκηνοθεσία πολλών κωμωδιών του σε κάποιο χοροδιδάσκαλο.

Ποια ήταν τα βασικά εργαλεία της;

Το σώμα και η φωνή των υποκριτών και του χορού ήταν τα βασικά εργαλεία όσων αναλάμβαναν τη σκηνοθεσία των έργων. Δίδασκαν τους ρόλους προφορικά, πρόσωπο με πρόσωπο και δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι συντελεστές έπαιρναν στα χέρια τους κάποιο κείμενο. Στις πρόβες έδιναν έμφαση στη σωστή εκφορά του λόγου, το σωστό τονισμό των λέξεων και τις κατάλληλες κινήσεις.

Πολύ σημαντικός ήταν ο ρόλος του κειμένου των έργων, όπου υπήρχαν, κατά κάποιο τρόπο, ενσωματωμένες σκηνοθετικές οδηγίες. Έτσι, οι υποκριτές τη στιγμή της δράσης περιέγραφαν με τα λόγια τους τι κάνουν ή τι πρόκειται να κάνουν αμέσως μετά. Αυτό ονομάζεται σκηνοθεσία των λέξεων. Στα κείμενα υπήρχαν επίσης περιγραφές της ψυχικής διάθεσης των ηρώων, αφού η χρήση των προσωπειών δεν επέτρεπε στους υποκριτές να δείχνουν με τις εκφράσεις του προσώπου τους τα συναισθήματα των ηρώων που υποδύονταν.

Ένα άλλο σκηνοθετικό μέσο ήταν η αξιοποίηση του σκηνικού χώρου, δηλαδή της ορχήστρας και της σκηνής που ήταν οι βασικοί χώροι της δράσης. Η ορχήστρα αντιστοιχούσε σε έναν ανοιχτό δημόσιο χώρο, ενώ η σκηνή σε ένα ιδιωτικό κτίσμα. Έτσι, οι θεατές γνώριζαν ότι τα πρόσωπα του έργου που έβγαιναν από τη σκηνή έρχονταν συνήθως από ένα ανάκτορο ή ένα σπίτι. Αντίθετα, όταν ένα πρόσωπο έφτανε στην ορχήστρα από τις παρόδους, δηλαδή τους διαδρόμους μεταξύ του κοίλου και της σκηνής, σήμαινε ότι ερχόταν από κάποια άλλη τοποθεσία.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ